

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพบุคลากรครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลัก กัลยาณมิตรธรรม 7

A Model for Teacher Personnel Quality Development in Border Patrol Police Schools Based on Sevenfold Kalyanamitta - Dhamma

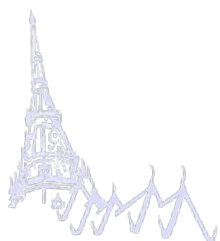
พระภัทรชัยญกรณ์ อุดสวย

Phra Pattrachaiyakorn Kantiyutto (Udsuay)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: pattrachaiyakorn@gmail.com

Received March 8, 2023; Revised March 25, 2023; Accepted May 3, 2023

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณภาพครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นการเพิ่มพูนปัญญาและทักษะทั้งทางด้านวิชาการ จรรยาบรรณวิชาชีพและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ครูควรยึดหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ที่เป็น ส่วนช่วยในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของครูให้มีความมั่นคงและเป็นที่น่าเคารพนับถือทั้งเพื่อนร่วมงานและ ศิษย์ ประกอบไปด้วย (1) ปิโย ครูเป็นคนน่ารัก เป็นคนมีกิริยามารยาททั้งดงาม ทั้งการพูดจา การแต่งกาย และการสร้างความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างครูกับศิษย์ (2) ครุ ครูเป็นที่น่าสนใจ เป็นที่พึ่งให้แก่ศิษย์ มีความเป็นผู้ใหญ่และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้เป็นที่น่าสนใจ (3) ภาวนีโย ครูเป็นคนที่น่าสนใจ เจริญใจ น่ายกย่อง ในฐานะที่เป็นบัณฑิตที่มีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ฝึกอบรมและปรับปรุงตัวเองอยู่ตลอดเวลา (4) วัตตา ครูเป็นผู้รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ คอยให้คำแนะนำตักเตือนว่าสิ่งไหนควรไม่ควรและเป็นที่ปรึกษาที่ดีต่อศิษย์ (5) วจนกขโม ครูเป็นผู้ที่อดทนต่อถ้อยคำ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น และพร้อมรับฟังข้อผิดพลาด การซักถาม คำเสนอ ด้วยความเต็มใจ (6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา ครูเป็นผู้ที่สามารถอธิบายขยายความ ในเรื่องที่ยากซับซ้อนให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ทั้งในด้านเนื้อหาการเรียนในแต่ละรายวิชาและ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบปัญหาและสร้างความเข้าใจให้แก่ศิษย์ และ (7) โน จัฏฐาเน นิโยชเย ครูไม่ชักจูง ศิษย์ไปในทางที่เสื่อม แนะนำและชี้แนะ บอกกล่าว สั่งสอน ในทางที่ดีและเหมาะสมกับศิษย์

คำสำคัญ: โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน; การพัฒนาคุณภาพครู; หลักกัลยาณมิตรธรรม

Abstract

With the developing the quality of teachers in the border patrol police schools to have knowledge and ability in learning management along with morality and ethics, it is to increase the intellectual and academic skills, the professional ethics and it can be a good role model for teachers who should adhere and practice the 7 principles of good morality in Buddhism, because it helps, build and develop the quality of teachers to be stable and respectable by both colleagues and students. Therefore, the 7 principles of good morality in Buddhism consist of: (1) Piyo; the teacher is a lovely person with the beautiful manners in speech, dress and intimacy among teachers and students, (2) Garu; the teachers are respectable with their growth and the best practice, (3) Bhāṇaniyo; the teachers are pleasant, commendable and praising with the true knowledge and wisdom on account of oneself-training and improving all the time, (4) Vattā the teachers know how to explain for understanding, including to give the advice and consulting. They can tell their students that somethings should be done or not done by the students, (5) Vacanakkhamo; the teachers are patient with the comment because of accepting the criticism from others and willing to realize the mistakes, questions, and suggestions, (6) Gambhiranca Katha Kattā; the teachers can clarify and elaborate the complex matters with clarity and easily understanding on both sides in terms of learning contents in each subject in order to answer problems and make the students understand all, and (7) No Catthāne Niyojaye; the teachers do not lead the students in a bad way, but they should advise and suggest, tell, teach them in the good and suitable way for children.

Keywords: Border Patrol Police Schools; Teacher Quality Development;

Sevenfold Kalyanamitta - Dhamma

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เป็นสถานที่พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรม ครูถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน การจะเป็นครูมืออาชีพที่ดีได้นั้นต้องมีการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาทั้งนี้โรงเรียนถือเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่จะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรครูในโรงเรียนให้มีความรู้และความสามารถก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง ตลอดจนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย และครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทั้งภาคีรัฐบาลและภาคเอกชน รวมถึงภาคประชาชน โดยการกำหนดมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษาให้มีมาตรฐานและเป็นระบบเดียวกันเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติในสถานที่จริงเกิดความเหมาะสมกับสถานที่นั้น ๆ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทั้งทางด้านวิชาชีพและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์แบบและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในอนาคต ซึ่งการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับครูนั้นต้องมีการพัฒนาสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรครูในการเสริมสร้างความรู้ให้ยั่งยืน

การพัฒนาบุคลากรครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาครู คุนอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยระบุไว้ใน หมวด 7 มาตรา 52 ว่ากระบวนการผลิตบุคลากรครูให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นระบบจะช่วยยกฐานะของครูให้สูงขึ้นมีความพร้อมในการพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยหน่วยงานทางด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการช่วยสนับสนุนและกำกับดูแลการให้ความรู้แก่ครูทั้งทางด้านการสอน วิชาชีพ และกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจและมั่นคงในอาชีพครู โดยที่รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คุนอาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาอย่างเพียงพอ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 และมาตรา 50 กำหนดให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนต้องมีคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้หรือจัดการศึกษาที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงพฤติกรรมกรปฏิบัติงานและการพัฒนางานซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษารวมทั้งต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการปฏิบัติตนเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตนซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องยึดถือปฏิบัติตามเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นหน่วยงานในการสนับสนุนทั้งอุปกรณ์การเรียน

สื่อการเรียนการสอน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2499 ที่หมู่บ้านดอนมหาวัน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2499 ซึ่งใช้ชื่อว่า “โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบำรุงที่ 1” เพื่อสอนให้เด็ก ชาวเขาและประชาชนในถิ่นทุรกันดาร ได้เรียนรู้ ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย เป็นสื่อกลางในการสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจให้เกิดขึ้นระหว่างชาวบ้านและตำรวจตระเวนชายแดน อันเป็นแนวทางของการพัฒนาที่ถาวรและนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป (สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2554) โรงเรียนได้เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้น อนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา และมีบางแห่งที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับ อนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา พระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้คัดสรรบุคลากรเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ครู (ปท. 1) “ให้สรรหาจากศิษย์เก่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าตามที่ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) หรือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) รับรองทั้งชายและหญิง โดยใช้วิธีการคัดเลือก” เพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำริ ที่จะให้ศิษย์เก่า ซึ่งมีภูมิลำเนาในท้องถิ่นได้มีโอกาสรับราชการ และกลับไปพัฒนาโรงเรียนที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ (ฝ่ายอำนวยการ 1 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2554)

การพัฒนาคุณภาพบุคลากรครูของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพบุคลากรครูทั้งด้านส่วนตัวและวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับครูและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อพัฒนาในตนเองและการพัฒนาสายอาชีพของตนเองโดยการนำเอาหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาครูเพื่อเป็นการพัฒนาที่ทำให้ครูได้รับองค์ความรู้ได้อย่างเต็มที่และเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันและรวมถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งจะทำให้ครูสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครู และผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอีกด้วย

การพัฒนาคุณภาพครู

ครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ให้การถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษานั้น โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นระบบและวิธีอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมความรู้แก่ผู้เรียนทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครู เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงผู้เรียนในยุคดิจิทัล

ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากผู้เรียนยุคก่อนเน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครู หรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2557)

ทัศนีย์ บุญแรง (2562) ได้กล่าวถึง การพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพมากที่สุดจึงเป็นงานที่นักวิชาการศึกษา ผู้นิเทศ หรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งสรุปการพัฒนาครูก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรู้ในทางวิชาการและวิชาชีพมากขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องในการสอนและการทำงานได้ดีขึ้น
2. ช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลาและความสูญเสียเปล่าทางวิชาการ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำให้สิ่งใดผิดพลาดง่าย ๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำการสอนนักเรียนได้ผลเต็มที่ ตรงตามจุดประสงค์ ส่วนนักเรียนก็มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ช่วยให้ครูเรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เพิ่งได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานใหม่ ๆ และครูที่ย้ายไปทำการสอน ณ ที่ทำงานแห่งใหม่
4. ช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานในสายงานต่าง ๆ เพราะครูได้รับการพัฒนาอย่างดีและอย่างต่อเนื่อง จะมีความเข้าใจงานสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี
5. ช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน กล่าวคือทำให้ครูทุกคนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือตำแหน่งทางการบริหาร ซึ่งทำให้มีสถานภาพดีขึ้น
6. ช่วยทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งหลักการปฏิบัติงาน และมีความรอบรู้ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ จากความสำคัญดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นได้ชัดเจนว่าการพัฒนาครูนั้นมีความสำคัญ อย่างยิ่งและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ธงชัย คำปวง (2561) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ครูที่ปฏิบัติงาน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมครูให้เป็นที่ต้องการขององค์กรทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ มีทัศนคติอุปนิสัย วิธีการทำงานให้มากขึ้นตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีจนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอันจะส่งผลให้องค์การหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติอยู่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้นในเรื่องของการปฏิบัติงาน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2550) ได้วางยุทธศาสตร์และรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความรู้ความสามารถเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้และเพิ่มสมรรถนะในด้านวิชาชีพ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษายังได้กำหนดหลักการการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ คือ

1. การพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน
2. การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การพัฒนาต้องมุ่งเน้นลักษณะที่ใช้สถานศึกษาหรือแหล่งปฏิบัติงานเป็นฐาน School-

Based Development: SBD

4. การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล
5. การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา
6. การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปของเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ
7. การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. การพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอก

กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

รูปแบบและวิธีการพัฒนา มีดังนี้

1. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามุ่งเน้นให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพทั้งสมรรถนะหลัก สมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่และสมรรถนะเฉพาะกลุ่มสาระ
2. รูปแบบของการพัฒนามุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้กระจายอยู่ทั่วประเทศเพื่อความสะดวกในการเข้ารับการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งที่เป็นองค์กรเครือข่ายบุคคลเครือข่ายและเครือข่ายทางไกล
3. วิธีการพัฒนาต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่มุ่งเน้นวิธีการพัฒนาที่ใช้โรงเรียนหรือหน่วยงานเป็นฐานเป็นสำคัญ วิธีการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer group) การวิจัยในชั้นเรียน การเข้ารับการอบรมหรือการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาการศึกษาต่อ และการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายทางไกล

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพครู หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจทั้งในด้านวิชาชีพครู ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มพูนทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนให้มีความชำนาญและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครู

การศึกษาจะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับครูที่จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการศึกษาคือสิ่งสำคัญที่จะช่วยเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะการสอน เทคนิคและเจตคติในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

อย่างรวดเร็วทำให้ครูไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพและวิชาชีพครูถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถาบันการศึกษา

มาตรา 80 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2550 บัญญัติว่ารัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สถาบันพระปกเกล้า, 2552)

มาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2551 บัญญัติว่าให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยการให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาตามระเบียบที่ 28 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด (สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2552)

ธงชัย คำปวง (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือการนำนวัตกรรมใหม่ไปใช้ ความสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูเป็นสำคัญ การพัฒนาครูจึงมีความจำเป็น และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพที่สามารถทำงานได้อย่างดีเพื่อให้ ทันกับภาวะการณ์ ภาวะปัจจุบันที่มี ความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมายและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นตามลำดับทำให้สภาพแวดล้อมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ด้านการศึกษาหลักสูตรก็มีการปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น การบริหารงานบุคคลในหน่วยงานทางการศึกษามีความจำเป็นต้องพัฒนาอยู่เสมอ

กล่าวสรุปได้ว่า ครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน ดังนั้น การพัฒนาครูจึงมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพบุคลากรครูโดยการเสริมสร้างองค์ความรู้ทั้งในด้านวิชาการ และสมรรถนะทางวิชาชีพครู ให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

การพัฒนาคุณภาพครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

การสรรหาบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อเข้ารับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจสายปฏิบัติการด้านการสอนโรงเรียนได้สรรหาจากศิษย์เก่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะให้ศิษย์เก่า ซึ่งมีภูมิลำเนาในท้องถิ่นได้มีโอกาสรับราชการ และกลับไปพัฒนาโรงเรียนที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2554)

ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ซึ่งเมื่อผ่านการสอบแล้ว

จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นครูสายปฏิบัติงานด้านการสอนซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วครูไม่ได้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ด้านการสอน ไม่มีวุฒิทางด้านการสอน ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ขาดทักษะและเทคนิคในการสอน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสร้างและพัฒนาคุณภาพครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีความรู้ความชำนาญและเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์แบบเพื่อเป็นการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนประกอบไปด้วย (พระภัทรชัยญาณกร ณ ติดยุทธ (อุตสว), 2565)

1. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา โดยการส่งเสริม สนับสนุน และขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ เด็กเยาวชน ได้รับโอกาสในการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้วิชาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาอบรม และการดูงานทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้มาพัฒนาในแต่ละสาย

3. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา การบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ภาควิชาการกับการพัฒนาทักษะชีวิต การบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล โดยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

4. พัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพทางด้านร่างกายแก่ผู้เรียนในด้านโภชนาการ และสุขภาพอนามัยของเด็กเยาวชน

5. พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเด็ก และเยาวชน ทางด้านอาชีพ ที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิต มาบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีความหลากหลายสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

6. พัฒนาและส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และดำเนินวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาคุณภาพครูตามหลักพุทธธรรม

ครูถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้ความรู้แก่เยาวชน การเป็นครูที่ดีนอกจากจะมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แล้วยังต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู ละมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่งดงามเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับศิษย์ คุณธรรมเป็นคุณงามความดีที่ครูต้องทำความเข้าใจและนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นและสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมทางการเรียนการสอนด้วย โดยการนำเอา

หลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนมาอบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรมสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ครูถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะต้องศึกษาหลักธรรมให้มีความชัดเจนและเข้าใจถึงแก่นของธรรมแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนสูงสุดทำให้ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในอนาคตต่อไป

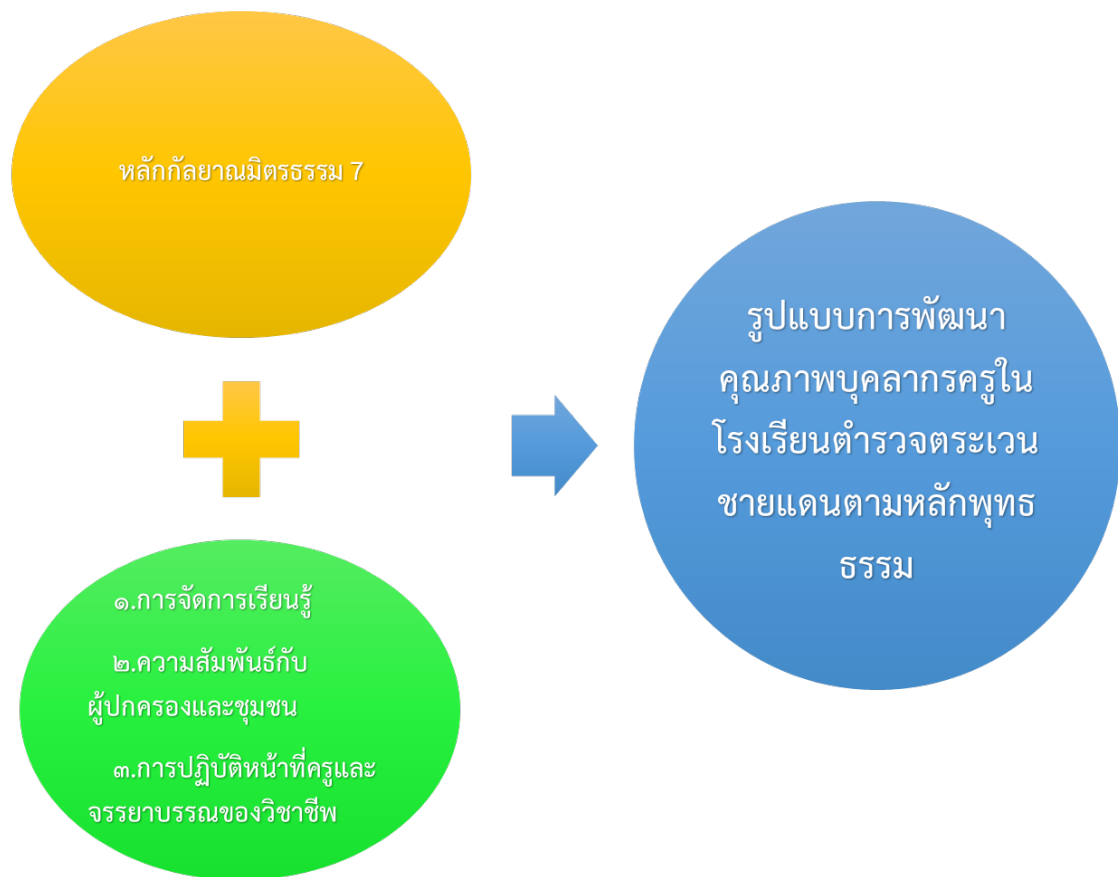
การเป็นครูที่ดีของศิษย์ นอกจากจะมีความสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ได้ดีแล้ว ขณะเดียวกันครูทั้งหลายต้องสร้างคุณสมบัติการเป็นมิตรที่ดีให้มีในตนเอง ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ซึ่งเป็นองค์คุณของกัลยาณมิตรหรือคุณสมบัติของมิตรที่ดีหรือมิตรแท้ นั่นคือท่านที่คบหรือเข้าหาแล้ว จะเป็นเหตุให้เกิดความดีงามและความเจริญ ประกอบด้วยคุณสมบัติ 7 ประการ คือ (1) ปิโย (2) ครุ (3) ภาวนีโย (4) วตฺตา จ (5) วจนฺทโม (6) คมฺภีรฺณจ กถํ กตฺตา (7) โน จฺญฐาเน นิโยชเย (พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ. ปยุตฺโต), 2548) บุคคลจะเป็นกัลยาณมิตรได้ต้องเป็นบุคคลผู้มีน้ำใจดีงามเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ประโยชน์ตนและผู้อื่น ส่วนความหมายโดยเนื้อหานั้นครอบคลุมไปถึงสิ่งแวดล้อมทุกอย่างที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาระดับความคิดความอ่าน ความเข้าใจที่ถูกต้องถือว่า เป็นกัลยาณมิตรทั้งสิ้นในทางธรรมแม้ยังไม่ได้ทำการช่วยเหลือแก่ผู้ใดปรากฏออกมาเป็นรูปธรรม เพียงแค่เป็นผู้ยินดีในกุศลธรรมมีกายสุจริต เป็นต้น ถือว่าเป็นกัลยาณมิตรแล้ว เพราะว่า ผู้ยินดี ในกุศลธรรมก็คือ ผู้มีกัลยาณมิตรภายในนั่นเอง โอกาสต่อไปเขาจะแสดงความเป็นกัลยาณมิตร ที่เป็นรูปธรรมออกมาผ่านทางรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้นว่าการช่วยชี้แนะ บอกกล่าว สั่งสอน แม้จะไม่แสดงออกมาด้วยคำพูด การทำเป็นแบบอย่างในการเป็นผู้ยินดีในกุศลธรรม ถือว่า เป็นกัลยาณมิตรโดยนัยที่สมบูรณ์อยู่แล้ว (พระปิฎกโกศล และคณะ, 2562)

กล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาครูตามหลักพุทธธรรม เป็นการพัฒนาคุณงามความดีและความถูกต้องของครูในการปฏิบัติหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียน เป็นการสร้างจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รู้จักผิดชอบชั่วดี ปฏิบัติงานเต็มความสามารถและอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมงานได้อย่างมีความสุข เพราะฉะนั้น การทำงานต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคลในองค์กรเพื่อให้งานสามารถก้าวผ่านและประสบความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ครูจำเป็นต้องยึดหลักธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติ เพื่อนำเอาหลักธรรมมาสั่งสอน อบรมลูกศิษย์ ชี้แนะแนวทางให้ลูกศิษย์เดินตามได้อย่างถูกต้องและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบไปด้วย หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 คือ (1) ปิโย ผู้นำรัก (2) ครุ ผู้นำเคารพ (3) ภาวนีโย นำยกย่อง (4) วตฺตา รู้จักพูด (5) วจนฺทโม รู้จักอดทนต่อถ้อยคำ (6) คมฺภีรฺณจ กล้า กตฺตา ชี้แจงได้ลึกซึ้งให้เข้าใจ และ (7) โน จฺญฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำไปในทางที่ผิด คุณธรรมทั้ง 7 ประการนี้เป็นคุณธรรมที่ทำให้ครูตระหนักถึงความสำคัญในการะและหน้าที่ของครูทั้งในด้านการสอนและการเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์ทั้งในโรงเรียนและในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่

บทความนี้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพบุคลากรครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่สำคัญ คือ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับครูส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถเป็นครูมืออาชีพสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ครูและโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครู ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครูและโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตลอดจนผู้เรียน ซึ่งสามารถเขียนสรุปองค์ความรู้เป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพบุคลากรครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม

สรุป

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่เด็กด้อยโอกาสในถิ่นทุรกันดารที่อยู่ตามแนวชายแดนของประเทศไทย โดยมีครูที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนมาปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพครูตามหลักพุทธธรรม ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความชำนาญและทำให้ครูตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่และบทบาทของการเป็นครู

ทั้งในด้านวิชาการ จรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม เพราะครูถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก การศึกษาจะมีคุณภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน คุณธรรมเป็นเครื่องเตือนสติให้ครูปฏิบัติหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่และวางตัวเป็นการ มีความยุติธรรม มีความเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ครูที่ดีจะประกอบไปด้วยคุณธรรม 7 ข้อ คือ (1) ปิโย ครูเป็นคนน่ารัก เป็นคนมีกิริยามารยาทที่งดงาม ทั้งการพูดจา การแต่งกาย และการสร้างความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างครูกับศิษย์ (2) ครุ ครูเป็นที่น่าเคารพ เป็นที่พึ่งให้แก่ศิษย์ มีความเป็นผู้ใหญ่และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้น่าเคารพ (3) ภาวนีโย ครูเป็นคนที่น่าเจริญใจ น่ายกย่องในฐานะที่เป็นบัณฑิตที่มีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ฝึกอบรมและปรับปรุงตัวเองอยู่ตลอดเวลา (4) วัตตา ครูเป็นผู้รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ คอยให้คำแนะนำตักเตือนว่า สิ่งไหนควรไม่ควรและเป็นที่ปรึกษาที่ดีต่อศิษย์ (5) วจนักขโม ครูเป็นผู้ที่อดทนต่อถ้อยคำ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากคนอื่น และพร้อมรับฟังข้อผิดพลาด การซักถาม คำเสนอ ด้วยความเต็มใจ (6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา ครูเป็นผู้ที่สามารถอธิบายขยายความในเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ทั้งในด้านเนื้อหาการเรียนในแต่ละรายวิชาเพื่อตอบปัญหาและสร้างความเข้าใจให้แก่ศิษย์ และ (7) โน จัญฐานะ นิโยชเย ครูไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางที่เสื่อม แนะนำและชี้แนะ บอกกล่าว สั่งสอน ในทางที่ดีและเหมาะสมกับเด็ก ซึ่งหลักธรรมที่ 7 ข้อนั้นทำให้ครูสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนาคุณภาพของครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทัศนีย์ บุญแรง. (2562). การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธงชัย คำปวง. (2561). การพัฒนาครูแบบองค์รวมโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ (วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฝ่ายอำนวยการ 1 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. (2554). คู่มือแนวทางการปฏิบัติหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้ดำรงตำแหน่งครู (สบ1),ครู (สบ2)และครู(สบ3). กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.
- พระปิฎกโกศล และคณะ. (2562). หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในพระไตรปิฎกสำหรับครู. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 6 (9), 14-18
- พระภิกษุชัยญกรณ ขนติยุดโต (อุตสวาย). (2565). รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2552). *องค์ความรู้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2551). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 125 ตอนที่ 36 ก.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว _____ . (2550). *สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *สภาวะการขาดแคลนครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และข้อเสนอแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 131 ตอนพิเศษ วันที่ 12 กันยายน 2557. สำนัคดีบัญญัติแห่งชาติ.
- สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2554). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีระยะที่ 3*. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.